

Sygn. akt II Ka 66/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Janusz Adamski

Sędziowie: SO Marek Podwójniak (spraw.)

SR del. Magdalena Śliwińska

Protokolant: staż. Magdalena Majewska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Sieradzu Anny Duczmaleskiej

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2014 r.

sprawy **S. U.**

oskarżonego z art. 190§ 1 kk w zw. z art. 12 k.k. i z art. 288 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Łasku

z dnia 18 grudnia 2013 r. sygn. akt VII K 120/13

na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k. oraz art. 632 pkt 2 k.p.k. i art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k.:

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że

a) uniewinnia S. U. od dokonania przypisanego mu w punkcie 2 (dwa) czynu z art. 288 § 1 k.k. i kosztami sądowymi w tym zakresie obciąża Skarb Państwa,

b) uchyla zawarte w punkcie 3 (trzy) rozstrzygnięcie o orzeczeniu wobec S. U. kary łącznej,

c) w podstawie prawnej zawartego w punkcie 4 (cztery) orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności przyjmuje przepisy art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 k.k. jak też eliminuje w tym punkcie – po zapisie „kary” – sformułowanie „łącznej”,

2. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie,

3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. Z. K. kwotę 504 (pięćset cztery) złote podwyższoną o podatek od towarów i usług w kwocie 115,92 (sto piętnaście 92/100) złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej S. U. w postępowaniu odwoławczym z urzędu,

4. zwalnia S. U. od zapłaty kosztów sądowych postępowania odwoławczego obciążając nimi Skarb Państwa.

MP/ZD

UZASADNIENIE

W skierowanym do Sądu Rejonowego w Łasku (VII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w P.) akcie oskarżenia zarzucono S. U. to, że:

I. w okresie od 2008 roku do 05 listopada 2012 roku w C., gmina Z., województwa (...), działając z góry powziętym zamiarem groził pozbawieniem życia i spaleniem zabudowań E. D., T. D. i D. D. i groźby te wzbudziły w pokrzywdzonych uzasadnione obawy spełnienia,

to jest dokonanie czynu z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

II. w dniu 04 listopada 2012 roku w Z., gmina Z., województwa (...) zniszczył zbiornik na wodę typu M. przez podpalenie i uszkodził urządzenie elektryczne wraz z urządzeniem sterującym tak zwany „pastuch”, mienie łącznej wartości co najmniej 810 złotych na szkodę D. D. to jest dokonanie czynu z art. 288 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Łasku (VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w P.) w sprawie o sygn. akt VII K 120/13 uznał S. U. w miejsce zarzucanego mu w punkcie I czynu za winnego tego, że w okresie od 03 listopada do 05 listopada 2012 roku w miejscowości C., gm. Z., woj. (...), działając z góry powziętym zamiarem groził pozbawieniem życia i spaleniem zabudowań E. D., T. D. i D. D., które to groźby wzbudziły w pokrzywdzonych uzasadnione obawy ich spełnienia, to jest dokonania czynu wyczerpującego dyspozycję art. 190 k.k. § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 190 § 1 k.k. wymierzył mu karę 5 (pięć) miesięcy pozbawienia wolności. W punkcie kolejnym wyroku Sąd uznał oskarżonego S. U. w miejsce zarzucanego mu w pkt II czynu za winnego tego, że w dniu 04 listopada 2012 roku w miejscowości Z., gm. Z., woj. (...), zniszczył zbiornik na wodę typu M. przez podpalenie i uszkodził urządzenie elektryczne wraz z urządzeniem sterującym - tak zwany „pastuch”, powodując szkodę w mieniu D. D. o łącznej wartości co najmniej 810 zł, to jest dokonania czynu wyczerpującego dyspozycję art. 288 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 288 § 1 k.k. wymierzył mu karę 4 (cztery) miesiące pozbawienia wolności. Sąd na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego za czyny przypisane w punktach 1 i 2 wyroku karę łączną 7 (siedem) miesięcy pozbawienia wolności. Kierując się treścią art. 89 § 1 k.k. w zw. z art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. Sąd wykonanie orzeczonej w punkcie 3 kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 3 (trzy) lata. W oparciu art. 73 § 1 k.k. Sąd oddał oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora. Sąd na podstawie art. 71 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu obok kary łącznej pozbawienia wolności której wykonanie warunkowo zawieszono karę 40 (czterdzieści) stawek dziennych grzywny, określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł (dziesięć złotych). W oparciu o art. 63 § 1 k.k. Sąd zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary grzywny jeden dzień zatrzymania od 24 lutego 2013 r. godz. 16.55 do 25 lutego 2013 r. godz. 15.30, przyjmując jeden dzień zatrzymania jako równoważny dwóm stawkom dziennym grzywny. Sąd na podstawie art. 72 § 1 pkt 5 i pkt 8 k.k. nałożył na oskarżonego obowiązek powstrzymania się od nadużywania alkoholu oraz poprawnego zachowania wobec pokrzywdzonych: E. D., T. D. i D. D.. Sąd przyznał od Skarbu Państwa na rzecz Indywidualnej Kancelarii Adwokackiej adw. Z. K. kwotę 1.195,56 zł (jeden tysiąc sto dziewięćdziesiąt pięć złotych 56/100) tytułem nieopłaconej obrony oskarżonego z urzędu i zwolnił oskarżonego od zapłaty kosztów sądowych przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego wyroku w całości na korzyść oskarżonego wywiódł jego obrońca, który zarzucił rozstrzygnięciu:

- obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia - art. 4, 5 § 2 i 7 k.p.k. poprzez:
- przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów polegające na uznaniu wyjaśnień oskarżonego S. U. za nieprawdziwe w sytuacji, gdy prezentowana przez oskarżonego wersja jest spójna, logiczna i konsekwentna; mająca potwierdzenie zgromadzonym materiale dowodowym,

- dowolne a nie swobodne uznanie zeznań świadka D. D. jako wiarygodnych w sytuacji, gdy jest on skonfliktowany z oskarżonym, co znacznie obniża wartość dowodową jego zeznań,
- rozstrzygnięcie niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego S. U., tj. uznaniu, iż na płycie CD został nagrany głos oskarżonego w sytuacji, gdy jakość kopii nie pozwala na tak jednoznaczną konstatację, a także ustalenia, iż D. D. nie zniszczył zbiornika na wodę, ponieważ był w tym czasie w szkole w sytuacji, gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza obecności świadka na zajęciach akademickich
- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść, a polegający na nietrafnym, zdaniem oskarżonego, uznaniu iż dokonał zarzucanych mu czynów, w sytuacji kiedy dokładna analiza materiału dowodowego wskazuje, iż nie ma żadnej pewności, iż oskarżony dokonał zarzucanych mu czynów, co nie pozwala na tak jednoznaczną pozbawioną wątpliwości konstatację Sądu w zakresie winy i sprawstwa oskarżonego

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenie i uniewinnienie od zarzucanych mu czynów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego jest częściowo zasadna, co skutkowało koniecznością zmiany zaskarżonego orzeczenia w części dotyczącej czynu przypisanego S. U. w punkcie 2 (dwa) wyroku i jego uniewinnieniem w tym zakresie.

Sąd I instancji w niniejszym postępowaniu zgromadził w sprawie pełny materiał dowodowy, w żadnej mierze nie wymagający poszerzenia, ani też uzupełnienia. Obrońca oskarżonego trafnie wytknął jednak organowi meriti w tej części niewłaściwą (dowolną) powierzchowną, uchybiającą zasadom logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego, jak również lekceważącą wszelkie ujawnione w toku postępowania okoliczności, ocenę wyjaśnień oskarżonego. Rzeczywiście bowiem analiza twierdzeń oskarżonego została dokonana w oparciu o wybiórczą i jednostronną ocenę dowodów oraz nie uwzględniała reguły określonej w art. 5 § 2 k.p.k. Prawo w art. 5 § 2 k.p.k. chroni m.in. oskarżonych, którzy wbrew zarzutom i dowodom oskarżenia przedstawiają wersję przeciwną o cechach logiczności, stanowczości i znajdującą oparcie w faktach z pozoru ubocznych, ale świadczących o zgodności z rzeczywistością, tak iż trudno odrzucić również tę wersję. Jest ona bowiem realnie konkurencyjna dla wersji oskarżenia, choć w istocie nie jest obowiązkiem oskarżonego zbieranie dowodów swej niewinności. W przedmiotowej sprawie dowody korzystne dla oskarżonego (jego wyjaśnienia) Sąd meriti ocenił zupełnie dowolnie. Dowolnością razi też analiza dowodów (w zakresie tego czynu z art. 288 k.k.) w postaci zeznań pokrzywdzonego D. D., jak też dowodów w postaci z protokołów oględzin zbiornika na wodę i węża strażackiego z dokumentacją fotograficzną. Naruszając przy ocenie dowodów zasady logiki i reguły doświadczenia życiowego, Sąd Rejonowy poczynił ustalenia stanu faktycznego, których nie sposób podzielić. Pozostaje kwestią oczywistą, że dowody zebrane w sprawie muszą wskazywać, albo chociaż uprawdopodobniać w stopniu graniczącym z pewnością na zasadność postawionego zarzutu. Tymczasem w niniejszej sprawie Sąd I instancji przypisał S. U. sprawstwo czynu zarzucanego mu w punkcie II aktu oskarżenia (przy zmianie jego opisu), dlatego iż jak stwierdził: „zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie zawiera dowodów wskazujących na inną niż oskarżony osobę, która mogła dokonać uszkodzenia przedmiotów należących do D. D. i która miała by powód do takiego zachowania”. Sąd Okręgowy w Sieradzu, w ślad za ugruntowanym twierdzeniem judykatury, stoi kategorycznie na stanowisku, iż oskarżenie w żadnym razie nie może być oparte li tylko i wyłącznie na domniemaniu winy oskarżonego, bez wskazania jakichkolwiek dowodów wskazujących na jego sprastwo. Bezsprzecznie warunkiem sine qua non poprawności dowodzenia pośredniego jest wyłączenie innej wersji, czyli konkurencyjnej hipotezy, co do przebiegu zdarzenia będącego przedmiotem rozpoznania. Od tego wymagania nie można odstąpić w sferze dokonywania ustaleń faktycznych na niekorzyść oskarżonego. W procesie dokonywania ustaleń faktycznych oraz ich subsumcji pod właściwy przepis ustawy najbardziej istotna jest kwestia, czy całokształt materiału dowodowego uzasadnia ustalenie faktu głównego, a więc winy oskarżonego, i to w sposób bezsporny, wyłączający wszelkie rozsądne wątpliwości w tym względzie. W niniejszej sprawie Sąd I instancji nie tylko nie znalazł oraz nie wskazał absolutnie żadnych dowodów na poparcie tezy oskarżenia, ale również nie wyeliminował

konkurencyjnej wersji zdarzeń zaprezentowanej przez oskarżonego S. U.. Z faktu że w postępowaniu nie ujawniono innych osób, które pozostawałyby w sporze z D. D., a także z okoliczności, iż S. U. jest skonfliktowany ze swoją siostrą, jej mężem i ich synem (D. D.), absolutnie nie można wyprowadzać wniosków, iż to on właśnie jest sprawcą zarzucanego mu czynu polegającego na zniszczeniu mienia. Znamiennym pozostaje, że żaden ze zgromadzonych w sprawie dowodów, ani w sposób bezpośredni jak i pośredni nie wskazuje na sprawstwo S. U.. Powyższe w połączeniu z treścią wyjaśnień oskarżonego, który przez cały czas trwania postępowania kategorycznie i stanowczo zaprzeczał, aby to on był sprawcą zniszczenia mienia, powoduje, że zaskarżony wyrok należało zmienić w ten sposób, że uniewinnić S. U. od dokonania przypisanego mu zaskarżonym wyrokiem w punkcie 2 (dwa) czynu z art. 288 § 1 k.k. i kosztami sądowymi w tym zakresie obciążyć Skarb Państwa.

Apelacja obrońcy oskarżonego w pozostałej części jest niezasadna i nie zasługiwała na uwzględnienie. W pierwszym rzędzie odnotować należy, iż zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, organ procesowy ocenia dowody i wyciąga z nich wnioski według wewnętrznego przekonania, nieskrępowanego regułami prawnymi. Zasada swobodnej oceny dowodów, jaka przyjęta została przez polski model postępowania karnego nie oznacza jednak, iż ocena ta ma charakter dowolny, albowiem sąd meriti powinien wyjaśnić, w jaki sposób dowody ocenił i dlaczego wyciągnął z nich takie, a nie inne wnioski dotyczące konkretnych ustaleń faktycznych. Sąd przy ustaleniach faktycznych związany jest:

- a) całokształtem przeprowadzonego postępowania dowodowego;
- b) zasadami prawidłowego (logicznego) rozumowania;
- c) wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego.

Sąd odwoławczy rozpoznający apelację, dokonuje natomiast kontroli swobodnej oceny dowodów dokonanej przez sąd I instancji (zobacz szerzej: T. Grzegorzczak, J. Tylman, Polskie postępowanie karne, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2003 r., s. 90-94; S. Waltoś, Proces karny - zarys systemu, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2003 r., s. 255-259). Warto także nadmienić, iż jak wynika z ugruntowanego w tym zakresie orzecznictwa, przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodność innych pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k. wówczas, gdy spełnione są kumulatywnie następujące przesłanki:

- 1) jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy (art. 410 k.p.k.) i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy (art. 2 § 2 k.p.k.);
- 2) stanowi wynik rozważenia wszystkich okoliczności, przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego (art. 4 k.p.k.);
- 3) jest wyczerpująco i logicznie, z jednoczesnym uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego uargumentowane w uzasadnieniu wyroku (art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k.) - zobacz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 1990 r., OSNKW 1991 r., z. 7-9, poz. 41 oraz wyrok Sąd Najwyższy z dnia 3 września 1998 r., Prok. i Pr. 1999 r., Nr 2, poz. 6.

Dokładna lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku w zakresie czynu przypisanego S. U. w punkcie pierwszym prowadzi nieodparcie do wniosku, iż Sąd meriti w sposób dokładny wskazał, jakim dowodom dał wiarę, a jakim odmówił waloru wiarygodności i dlaczego tak uczynił, kierując się przy tym zasadami omówionymi powyżej. Skutkować to zatem musi przyjęciem, iż taki tok rozumowania Sądu Rejonowego zasługiwać musi na pełną ochronę przewidzianą przez treść art. 7 k.p.k., zwłaszcza, iż Sąd I instancji w tej części w sposób skrupulatny rozważył zarówno dowody obciążające oskarżonego jak i odciążające.

Rolą obrony jest szerzenie wątpliwości mających skutkować wnikliwszą analizą materiału dowodowego i doprowadzenie do jak najpełniejszego wyeliminowania występujących w nim niezgodności. W razie braku możliwości ich usunięcia, zgodnie z zasadą *in dubio pro reo* oraz domniemaniem niewinności oskarżonego, wynikiem działania obrony będzie rozstrzygnięcie nieusuniętych sprzeczności na korzyść oskarżonego. W przedmiotowej sprawie w

zakresie czynu przypisanego S. U. w punkcie pierwszym Sąd Odwoławczy nie stwierdził istnienia jakichkolwiek wątpliwości podnoszonych przez obrońcę w rozumieniu art. 5 § 2 k.p.k.

Apelacja obrońcy oskarżonego w tej części nie zawierała rzeczowych argumentów, które skutecznie byłyby w stanie powążyć przedstawiony w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku tok rozumowania oraz ocenę materiału dowodowego. W realiach dowodowych niniejszej sprawy można wprost powiedzieć, iż część skargi apelacyjnej odnosząca się do czynu przypisanego S. U. w punkcie pierwszym zawiera typową polemikę z ustaleniami sądu oraz oceną zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego. W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie we wskazanym zakresie wcale nie doszło do obrazy przepisów postępowania (art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., 7 k.p.k.), a w konsekwencji także do błędnych ustaleń faktycznych. Tok rozumowania sądu meriti spotkał się z pełną akceptacją Sądu Odwoławczego i dlatego też za zbyteczne należy uznać przytaczanie w treści niniejszego uzasadnienia ponownie tych samych argumentów, zwłaszcza iż Sąd I instancji uczynił to w we właściwy i wyczerpujący sposób, a zatem stwierdzić należy, iż taki tok rozumowania zasługuje na pełną ochronę przewidzianą przepisem art. 7 k.p.k.

Wypada jedynie wskazać, iż za winą oskarżonego w zakresie dotyczącym przypisanego mu w punkcie pierwszym czynu, jednoznacznie przemawiają nie tylko osobowe źródła dowodowe w postaci zeznań pokrzywdzonego D. D., ale także kompatybilne z nimi zeznania innych osób: P. K., A. G., R. K., P. P., R. D., M. S. oraz korelujący z nimi nieosobowy materiał dowodowy w postaci płyty CD z nagraniem rozmowy telefonicznej z telefonu komórkowego D. D..

Podsumowując stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy w zakresie dotyczącym przypisanego oskarżonemu w punkcie pierwszym czynu procedował prawidłowo, nie dopuszczając się uchybień wskazanych w apelacji. Dokonana przez ten Sąd ocena dowodów jest wszechstronna, obiektywna oraz zgodna z zasadami wiedzy i życiowego doświadczenia. W oparciu o tak kompleksową ocenę Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny i dokonał właściwej subsumcji prawnej przypisanego oskarżonemu czynu.

Stosownie do art. 447 § 1 k.p.k. apelację co do winy uważa się za zwróconą przeciwko całości wyroku, a zatem Sąd Odwoławczy zobowiązany był zbadać zaskarżone orzeczenie również w zakresie rozstrzygnięcia o karze. Zważywszy na charakter przypisanego czynu przestępnego i okoliczności jego popełnienia oraz prawidłowo ustalony przez sąd meriti katalog okoliczności mających wpływ na jej wymiar, stwierdzić należy, iż kara za czyn przypisana oskarżonemu nie nosi w sobie cech rażącej niewspółmierności w rozumieniu przepisu art. 438 pkt 4 k.p.k., co uzasadniałoby złagodzenie orzeczonej kary, zwłaszcza iż oskarżony był już wcześniej kary, a kara orzeczona została w dolnych granicach ustawowego zagrożenia.

Zmiana wyroku we wskazanym wyżej zakresie skutkować musiała również odpowiednią zmianą w pozostałej części. Stąd Sąd Odwoławczy zmienił podstawę prawną warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności oraz rozwiązał w stosunku do oskarżonego S. U. orzeczoną w punkcie 3 zaskarżonego wyroku karę łączną. Sąd Okręgowy nie znajdując jakichkolwiek innych powodów do ingerencji w orzeczenie Sądu I instancji utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie.

Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. Z. K. kwotę 504 (pięćset cztery) złotych podwyższoną o podatek od towarów i usług w kwocie 115,92 (sto piętnaście 92/100) złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej S. U. w postępowaniu odwoławczym z urzędu. Sąd Okręgowy w Sieradzu na podstawie art. 632 pkt. 2 k.p.k. co do zakresu postępowania, w którym doszło do uniewinnienia oskarżonego od czynu z art. 288 § 1 k.k.) i art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. zwolnił S. U. od zapłaty kosztów sądowych postępowania odwoławczego obciążając nimi Skarb Państwa.